

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Inferuntur quædam circa impeccabilitatem Christi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

X. Tandem disparitas est, quia Dominus & superior in creatis tenetur curare bonum subditorum, cum etiam illorum bonum aliquo modo sit bonum dominorum, at verò Verbum non magis tenebatur gubernare humanitatem, quam Pater aut Spiritus Sanctus, nihil namque agit filius circa operationes humanitatis, quod non agunt omnes tres personæ, cum & potentia, & omnis operatio ad extra sit omnibus communis. Poterat etiam Verbum non obstante unione hac sui ad humanitatem permittere illam, etiam sine omni causâ occidi, aut perire fame, cum tamen rationalis natura teneatur non permittere corpus hoc modo perire: imò poterat Verbum illam annihilare, deunire, &c. quæ non competunt creatoris, ut constat.

XI. Secundò itaque probant alii, quia sequeretur, peccante humanitate Verbum peculiari modo peccare; cum enim peculiariter terminet naturam illam, & requiratur subsistentia ad operandum; peccatum illud peculiariter tribueretur Verbo. Sed contra: Subsistentia enim non insluit in operationes: deinde etsi influeret, sicut tamen propterea Deus non est auctor peccati, licet ad illud concurrat, quia illius concursus est generalis solum, & indifferens ad omnes operationes creature rationalis, sic subsistentia concursus esset indifferens quoad exercitium ad omnes operationes humanitatis, eique in operando subordinatus, hoc autem sufficit ut non censetur concurrere ut causa particularis ad peccatum, & consequenter cur ei tribui non possit.

XII. Tertiò alii in eo implicantiam hanc peccandi constituunt, quòd peccatum reddat, non animam tantum, sed totum suppositum Deo odibile, sicut gratia facit totum suppositum gratum Deo & amabile, unde sequeretur Verbum secundum suam entitatem fore Deo odibile, quod implicat. Ad hoc tamen responderi posset, in supposito aliquo tunc omnes partes reddi odibiles, quando aliunde non repugnat odium essentialiter alicui in particulari, quod hic contingeret; Verbum enim, cum sit essentialiter Deus, non posset esse objectum odii: Sic si Petrus & Paulus unirentur hypostaticè in subsistentiâ Petri, & Paulus injuriam Petro inferret, odio haberet Petrus Pauli humanitatem, non tamen subsistentiam, quia esset subsistentia ipsius Petri.

XIII. Respondetur secundò: In homine peccante cum una tantum sit libertas, unam tantum esse amabilitatem, vel odibilitatem simpliciter, hic verò cum sint duæ naturæ rationales hypostaticè unitæ, consequenter sunt duæ libertates, & amabilitates, unde esto humana natura peccaret, & redderetur odibilis, Verbum tamen suam retineret amabilitatem, & esset objectum amoris divini.

XIV. Ratio itaque conclusionis est, quam assignat Vasquez disp. 61. cap. 6. & 7. quia humanitas Christi est summè sanctificata, effectus autem summæ sanctitatis est, non solum peccatum è subjecto tollere, sed peccandi potentiam, cum sit sanctitas non gradualiter, sed substantialiter infinita, quæ proinde non solum componi simul non possit cum peccato, sed nec per illud destrui, aut expelli, cum infinitis superare debeat gratiam habitualem. Confirmatur: Summa sanctitas est illa, quæ major rationabiliter excogitari non potest, sed illa esset major, quæ non solum in sensu composito unionis sui peccatum expelleret, sed quæ per peccatum denudò expell-

& superari non posset; sicut calor ille esset perfectior, qui non solum expelleret frigus, sed etiam ita possideret subjectum, ut expelli denudò, & superari à frigore non posset.

Dices primò: Per unionem hypostaticam non immutatur voluntas humanitatis Christi, ergo si anima assumeretur quæ prius extiterat, si antea habebat potentiam peccandi, etiam nunc eam retinebit. Respondet: Ad potentiam proximam peccandi multa alia requiri præter entitatem physicam, & potentiam remotam peccandi, qualem etiam haberet Petrus, si Deus non esset in actu primo paratus ad concurrentem cum illo ad peccatum, non tamen haberet potentiam proximam. Deinde dico nunquam habuisse animam potentiam etiam remotam componendi peccatum cum summâ sanctitate, cum ergo unio hypostatica sit naturâ suâ indissolubilis, nunquam habuit anima hoc sensu potentiam etiam remotam peccandi. Unde quamvis unio non immutet humanitatem in actu primo, conferendo ei novas vires ad operandum, ponit tamen obicem impediens quo minus in quemvis actum prodire possit, ad quem in sensu diviso unionis habebat potentiam.

Dices secundò: Non magis repugnat summæ sapientie error, quam summæ sanctitati peccatum Christi, ut contra P. Suarez docent omnes communiter cum Vasquez disp. 61. cap. 9. ergo & peccatum. Negatur consequentia: Disparitas est, quia etsi summa sapientia uniatur animæ Christi, non tamen tribuit ei suum effectum formalem, nec reddit eam sapientem, hic enim effectus, cum sit vitalis, petit ut vitali modo communicetur subjecto, quod non contingit respectu animæ Christi, cum nullus actus Dei respectu illius sit vitalis, ut supra diximus. At verò ad sanctitatem non requiritur nisi ut taliter perficiatur subjectum, ut reddatur objectum congruum divinæ dilectionis, quod ipso facto fit, quo quis subsistat subsistentiâ divinâ, sic enim efficitur filius Dei, non adoptivus, sed naturalis, & perfectissimè confors naturæ divinæ.

SECTIO SECUNDA.

Inferuntur quædam circa impeccabilitatem Christi.

HINC infero primò: Humanitatem Christi cum eadem cognitione, cum quâ Deus videt eam, si esset dimissa à Verbo, fuisse peccaturam, non tamen posse nunc peccare, quia jam non est subjectum capax peccati, ad quam incapacitatem sufficit conjunctio cum summâ sanctitate, unde necessariò tunc omitteret Christus actum peccaminosum, cum antecederet determinatus sit ad non peccandum.

Infero secundò: Assumi posse à personâ divinâ humanitatem, quæ antea peccasset, ita tamen ut necessariò per assumptionem tolleretur peccatum omne, sive mortale, sive veniale.

Dices: ergo in eo casu esset verum dicere, Deus peccavit. Vasquez hic, disp. 61. num. 19. admittit sequelam. Melius tamen negatur cum Suarez disp. 33. sect. 2. Ratio est: Quia non esset idem suppositum de quo affirmatur peccatum, tunc enim peccasset natura in proprio supposito,

XV.

Obje. Voluntas humanitatis non immutatur per unionem hypostaticam, ergo est peccabilis.

XVI.

Obje. Potuit divinitus esse error in animâ Christi, ergo & peccatum.

Aliud est de Deo respectu humanitatis, & de participare in creatis respectu subditorum.

Summa sanctitas non tantum peccatum impedit, sed peccandi potentiam ab eo in quo est, expellit.

I. Christus quamcumque habeat cognitionem, omittit necessario peccatum.

II. Potest à personâ divinâ assumi humanitas, quæ prius peccaverat.

III. Neque tamen in hoc casu verum esset dicere, Deus peccavit.

supposito, & consequenter peccatum non tri- bueretur divino. In quo est differentia circa hanc propositionem: *Hic homo creavit celos*, significando Christum, idem namque ibi est sup- positum quod creavit celos, & assumpsit huma- nitatem. Exempli gratia, est diversa nunc lux in hoc aere, vel pariete ab eâ, quæ fuit heri; & tamen est verum dicere hoc lucidum heri dis- gregavit visum, quia subiectum est idem, si ve- rò lux, quæ jam est in aere, heri fuisset confer- vata sine subiecto, & disgregaret visum, non possemus dicere hoc lucidum heri disgregavit vi- sum, sed solum hæc lux heri disgregavit visum. Idem ergo est de humanitate respectu suppositi, & unius suppositi respectu alterius.

IV. In humani- tate aliquâ prius pec- cante quam assumptâ, manere post assumptio- nem posset reatus pena temporalis.

Infero tertio contra Vasquez citatum num. 35. posse divinitus in humanitate assumptâ manere reatum pena temporalis, ob peccata præterita. Ratio est: Quia licet condignitatem habeat na- tura illa, ut omnis ei pena remittatur, cum etiam habeat jus ad visionem beatam, hoc tamen non se extendit ulterius quam ad potentiam or- dinariam, unde divinitus potest Deus reatum illum non condonare. Qua in re notandum, reatum illum non habiturum rationem reatus respec- tu Verbi, cum reatus propriè dictus, sit so- lum respectu illius personæ, quæ culpam admisit: multo verò minus dici posset Verbum reatum il- lum per operationes contraxisse.

V. Quamvis natura ali- qua huma- na, existens in propria subsistentiâ assumretur, nihilominus non posset peccare.

Infero quartò: Si assumeretur natura huma- na in propriâ subsistentiâ, adhuc non posse eam peccare, licet enim tunc essent duæ personæ, creata & increata, cum tamen humanitas sit san- ctificata per summam sanctitatem, & hæc, cui- cumque unitur, tollat potentiam peccandi, con- sequenter non posset persona illa creata peccare, sicut nec posset si existeret separata à Verbo, si Deus antecederet decrevisset non daret ei con- cursum ad peccatum.

VI. Certum est in Christo non fuisse fomitem peccati.

Infero quintò: In Christo non fuisse fomitem peccati: Fomes peccati, ut vult Vasquez, sunt ipsi actus sensualitatis circa objecta rationi dissona, vel ut bene Suarez ipsa potentia proximè ad huiusmodi motus expedita. Conclusio defi- nita est in quintâ Synodo, can. 12. & passim af- firmant Sancti Patres in Christo non fuisse huius- modi fomitem, seu concupiscentiam, tum quia est effectus peccati originalis, quod certum est in Christo non fuisse, tum quia ut ait S. Tho- mas quaest. 15. art. 2. Christus erat beatus & summè perfectus, deinde quia motus primò pri- mi in nobis, fuissent in Christo peccata ob perfe- ctissimam scientiam, per quam potuisset illos præ- venire. Per fomitem autem intelligi debent motus ita rationi adversantes ut voluntas sine pecca- to in illos consentire non possit, ut motus odii, invidia, &c. unde affectus quem habuit Christus in horto repugnantia ad moriendum, non erat fomes peccati, cum esset de objecto secundum se honesto, nempe conservatione vitæ propriæ.

VII. Putant ali- qui fomitem peccati nec divinitus stare posse cum unione hypostaticâ.

Quæres: Utrum saltem per divinam poten- tiam stare possit fomes peccati, & habitus vitiosi cum unione hypostaticâ? Suarez Disp. 33. sect. 2. negat, quem impleti sequuntur ex Recentioribus: Ratio est, quia videntur hæc esse nimis mala, ut stare possint cum infinitâ sanctitate. Vasquez è contra ait illa non repugnare divinitus unioni, quod videtur probabilius; sicut enim posset error esse in humanitate Christi per potentiam absolu- tam, ita & fomes peccati, & habitus vitiosi: &

sicut Deus assumere posset naturam leonis, quæ natura posset adhuc habere motus vindictæ, ita quidni naturam humanam, quæ per varios actus vitiosos prius contraxisset habitus vitii, præsertim cum hic actus solum habeat malitiam objectivam, quæ non est culpa, nec peccatum, imò aliquando stare posset cum merito, ut si quis occidat amicum innocentem putans esse holtem repu- blicæ.

Infero sextò: Non habuisse Christum neces- sitatem ullam moralem faciendi id quod opti- mum est ex parte objecti materialis, nec actus perfectissimos. Probatum primò: Christus enim in horto habuit timorem mortis, idque quia mors erat naturæ ipsius contraria, quam proinde homines naturaliter refugiunt, hunc verò affe- ctum provenisse aiunt Sancti Patres, & Theo- logi ex infirmitate naturæ, & non ex motivo perfectissimo charitatis. Deinde sicut hunc actum elicit respectu sui, ita etiam humanitatem & benevolentiam exercuit erga homines, quibus- cum versabatur. Tertio: Quia non videtur dubium quin singulas virtutes exercuerit Christus secundum propria ipsarum motiva, ergo non semper operatus est ex motivo omnium perfe- ctissimo. Quarto: Quia non videtur credibile Christum quoties voluit objectum aliquid natu- rale, ut ambulare, dormire, comedere, &c. id summâ semper voluntatis contentione voluisse.

VIII. Non erat ne- cessitatis ad faciendum optimum ex parte ob- jecti materi- alis.

Dices: Est moralis imperfectio ex duobus objectis propositis, in perfectione inæqualibus, eligere minus perfectum, sicut & ex motivo im- perfectiore operari, cum possit ex perfectiori, quod idem est de intentione actus, ut si quis rem- misse operetur, cum possit fervide. Respon- detur negando antecedens: Esto enim forte in viâ, ubi est obligatio quædam obtinendi perfe- ctionem, quam quis potest maximam, foret aliqua imperfectio non exercere se in actibus per- fectissimis, quos potest, cum hac ratione volun- tatiè omittat curare suum bonum, quod cuique incumbit ex obligatione Dei, vel naturæ, at in patriâ, cum homines sint extra statum merendi, nihil perdunt perfectionis debite, cum non sint minus felices ob omissionem actus perfectioris. Deinde in Christo, cum omnia illius opera sint valoris & æstimationis simpliciter infinitæ, non censetur tanti non semper operari summâ inten- sione, præsertim cum aliunde compensetur hæc jactura ex libertate morali, quam contraria sen- tentia tollit. Si tamen cum torpore, aut negli- gentiâ hos actus minus intensos & perfectos ali- qui elicerent, arguerentur in ipsis imperfectionem, hoc autem non est necessarium in iis admittere.

IX. Non est im- perfectio ex duobus pro- positis ob- jectis in qua- libet eligere minus per- fectum.

Dices secundò: Christus, cum esset semper beatus, summè desiderabat placere Deo, & con- sequenter ea præstare, quæ ei videbat esse gra- tissima, hoc enim etiam in hominibus inter ami- cos contingit. Respondetur: Si quid videat beatus quæpiam peculiari modo placere Deo, probabilius esse necessitate quâdam morali ad id agendum eum compelli, id est, ita ut nunquam illud non præstet, ut si Deus aliquid per modum specialis consilii proponeret; hinc tamen non se- quitur id in omnibus esse concedendum, cum de iis non habeat Deus peculiarem voluntatem, quasi desiderii respectu illorum magis, quam oppositi, unde norunt Beati Deum hæc eorum libertati plenè permittere, imò hoc videtur spe- ctare ad leges perfectæ amicitie, ut scilicet non compellatur ita in particulari amicis ad ea faciendâ,

X. Si quid vi- deant beati peculiari modo Deo placere, pro- babile est eum ad hoc faci- endum morali vo- catione ioc- neri.

facienda, quæ quovis modo novit amico magis placere, sed solum ut ipsi non displiceat, & quæ peculiari modo novit amico placere, præster.

XI.

Dubitatur, an humanitas unita Verbo permitti possit materiale aliquod peccatum admittere.

Quæres: Utrum humanitas, dum actu unita est Verbo, permitti possit peccatum aliquod materiale committere, defectu libertatis? Respondetur, peccata materialia esse in duplici genere, quædam enim mala sunt, quia prohibita, ut violare jejunium, comedere carnes die prohibito, &c. alia prohibita quia mala, ut mentiri, blasphemare, odisse Deum, & alia id genus. Mala ergo prioris generis non est cur in humanitate, etiam dum unita est Verbo, permitti nequeant, cum in iis extra statum libertatis factis, nulla appareat indecentia: secus dicendum de aliis.

XII.

Quid si eadem humanitas in uno loco esset unita Verbo, in alio non uniretur.

Quæres secundò: Si eadem humanitas reduplicetur, & in uno loco, Romæ exempli gratia uniatur Verbo, Leodii non uniatur, utrum Leodii possit peccare? Hic nonnulli existimant eodem modo procedendum, quo in physicis procedi solet de animâ in duobus locis constitutâ. Alii tamen ob respectum ad Verbum admittere nolunt humanitatem peccare posse, etiam eo loco, quo non est unita.

SECTIO TERTIA.

Utrum potuerit humanitas peccare, ita ut peccando unionem dissolveret.

I.

Certum est Deum, sicut liberè assumpti humanitatem, ita posse eam liberè demittere.

QUÆRIMUS: An ratione peccati dissolvi possit unio, certum enim videtur, si Deus, ut potest, unionem dissolveret, liberè humanitatem dimittendo, sicut eam liberè assumpsit, posse illam eodem instanti peccare, cum in illo instanti nihil sit, quod peccatum impediat: nec peccatum tribueretur supposito divino, sed vel soli humanitati, vel supposito alicui creato, in quo illo instanti existeret.

II.

Humanitas de potentia ordinariâ non potest peccando demereri unionem.

Dico primò: De potentia ordinariâ non potest humanitas peccando demereri unionem: ita Suarez, & Vasquez citati, & alii. Ratio deducitur primò ex auctoritate Patrum supra relatorum, qui absolute affirmant humanitatem Christi, & illius voluntatem redditam fuisse ex unione ad Verbum impeccabiles, quod tamen simpliciter dici non posset, si peccare humanitas posset unionem demerendo, sicut non dicimur nos per gratiam habitualement reddi impeccabiles, cum illam per peccatum possimus destruere: Secundò, quia unio est perfectior visione beatâ, & lumine gloriæ, quæ tamen utpote ad statum termini spectantia, sunt incorruptibilia. Tertio: Nam juxta communem sententiam actiones sunt suppositorum, quod hoc sensu communiter intelligitur, nempe subsistentiam requiri ut conditionem ex naturâ rei ad omnem operationem prærequisitam, & consequenter nisi dependenter ab illâ humanitatem operari non posse. Addo: Licet humanitas ita assumeretur, ut retineret propriam subsistentiam, non tamen posse peccare, & unionem demereri ob duas rationes primo loco positas.

III.

Humanitas Christi nec divinitus potest peccando demereri

Dico secundò cum Suarez & Vasquez citatis, qui primi hanc quaestionem disputarunt, humanitatem Christi, nec divinitus posse peccare, ita ut unionem peccando dissolvat: ita omnes ferè hodie, præter paucos quosdam ex recentioribus.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

Ratio à priori est, quam supra posuimus in præcedente, quia humanitas sanctificatur per summam sanctitatem, summa autem sanctitas est illa, quæ non solum consistere non possit cum peccato vel actuali, vel habituali, sed quæ per nullum peccatum expelli, aut vinci possit vel divinitus: sicut enim facit ad majorem perfectionem sanctitatis creatâ, quòd stare simul non possit cum peccato mortali, nec divinitus, ita ad perfectionem debitam summæ sanctitati facit quod superari & expelli nec divinitus possit per illum peccatum. Confirmatur: Major esset illa sanctitas, quæ non solum esset impossibilis cum peccato, sed cum potentia etiam peccandi, cum ergo non videatur repugnare sanctitatis, quæ hoc præster, non est cur dicamus de facto hoc collatum non esse humanitati, cum & summam sanctitatem habeat, & modo sibi perfectissimo unitam.

vari unionem.

IV.

Quidam sanctitas increata si tribuit humanitati per participationem, quod tribuit Deo per essentiam.

Secundò probatur: Sanctitas hæc in Deo habet hunc effectum, à quo non peccatum solum excludit, sed peccandi potentiam, quidni ergo idem per participationem tribuet humanitati, quod Deo tribuit per essentiam. Dices: Ergo & ab humanitate toller potentiam radicalem peccandi, cum hanc à Deo excludat per essentiam. Nego consequentiam: Potentia siquidem radicalis peccandi est ipsa entitas animæ, quæ ipso facto quòd sit creatura rationalis habet remotè quòd peccare possit, & consequenter stante entitate animæ, tolli hæc potentia non potest: at verò potentia proxima peccandi tolli potest, ergo non est cur summa sanctitas hunc effectum humanitati non tribuat.

V.

Dices: Pro primo signo, erat indifferens ad illam habendam, vel non habendam, ergo pro illo priori est peccabilis humanitas, patet consequentia, pro illo priori nihil intelligitur impossibile cum peccato, ergo pro illo priori humanitas est peccabilis.

Objicitur primò: Pro primo signo, quo secundum nos potuit humanitas divinitus mereri unionem de congruo, erat indifferens ad illam habendam, vel non habendam, ergo pro illo priori est peccabilis humanitas, patet consequentia, pro illo priori nihil intelligitur impossibile cum peccato, ergo pro illo priori humanitas est peccabilis.

VI.

Resp. Naturam pro illo priori non concipi ut completè & proximè intelligi debet non cum præcisione solum, sed negatione unionis hypostaticæ. Ratio est: Ad potentiam namque proximam peccandi plura requiruntur, quam nuda entitas animæ, ut concursus divinus, cognitio indifferens, &c. cum potentia proxima peccandi non sit quid adæquatè intrinsecum, sed partim intrinsecum, partim extrinsecum, quibus addimus negationem unionis hypostaticæ, cum hæc sit dignitas summæ sanctitatis, ut non peccatum solum tollat, sed peccandi potentiam, sicut eam tollit in Deo.

Respondetur negando consequentiam: Ad probationem dico, quamvis pro illo priori nihil intelligatur impossibile cum peccato, non tamen concipi naturam ut completè & proximè compossibilem cum peccato, sed solum remotè, ut autem intelligatur completè potens peccare, intelligi debet non cum præcisione solum, sed negatione unionis hypostaticæ. Ratio est: Ad potentiam namque proximam peccandi plura requiruntur, quam nuda entitas animæ, ut concursus divinus, cognitio indifferens, &c. cum potentia proxima peccandi non sit quid adæquatè intrinsecum, sed partim intrinsecum, partim extrinsecum, quibus addimus negationem unionis hypostaticæ, cum hæc sit dignitas summæ sanctitatis, ut non peccatum solum tollat, sed peccandi potentiam, sicut eam tollit in Deo.

VII.

Pro illo priori quo concipitur humanitas potens ad demerendum, non concipitur potens ad demerendum potest, sed tantum negationem.

Urgebis: Pro illo priori, quo concipitur humanitas potens ad merendum; concipitur etiam potens ad demerendum. Distinguo: Concipitur potens negativè, seu non concipitur impotens ad demerendum concedo, concipitur potens positivè, seu completè apta ad demerendum, nego: ad hoc enim requiritur, ut concipiatur cum negatione summæ sanctitatis, cum quâ tamen concipi pro nullo priori illius instantis realis potest. Sicut in communi sententiâ, licet intelligatur humanitas pro aliquo priori cum gratiâ habituali, præscindendo ab unione hypostaticâ, non

E e

non